

**VÜZENEK NA
GORENJOM
SENIKI
STR. 3**

**»GE SAM
NAJRAJ
V DOMANJOJ
VESI«
STR. 4**

Porabje

ČASOPIS SLOVENCEV NA MADŽARSKEM

Monošter, 27. aprila 2006 ☀ Leto XVI, št. 17

Na velikonočni ponedeljek v Števanovcih

KARTA ŠPILARGE - KVARTOPIRCI

Velikonočni ponedeljek je od leta 2001, natančno od 14. aprila tega leta, nekaj posebnega v Števanovcih. Ta dan je »rezerviran« za premiero domače gledališke skupine Veseli pajdaši - Veseli prijatelji. Izjemo so naredili lansko leto zaradi obsežnejših priprav na prvo skupno borovo gostovanje z goričkimi Čepinci. Veseli pajdaši so se na letošnji velikonočni ponedeljek predstavili s šesto kratko, s humorjem pretkano igro Karta špilarge - Kvartopirci. Kot vse dosedanje tekste, je tudi Kvartopirce napisala ljudska pisateljica Irena Barber, in kakor doslej, je igro režiral Ladislav Kovač, učitelj in števanovski župan. Igrali ali igrale so Berta Dončec, Marijana Fodor, Marija Kosar, Aniko Kovač, Irena Svetec, Ladislav Kovač in prvič Štefan Žokš. Na premiero - poglejte fotografijo - je zopet prišlo več obiskovalcev, kot je sedežev v dvorani kulturnega doma. Kako zadovoljni so bili z nastopom, so pokazali s številnimi aplavzi med predstavo in za zaključek, ko so iskreno in bučno pozdravili avtorico in nastopajoče. Pred začetkom je Veselim pajdašem izrekel dobre želje predsednik Zveze Slovencev Jože Hirnök in zagotovil sodelovanje in pomoč pri naslednji, sedmi igri za velikonočni ponedeljek 2007. Avtorica Irena Barber - doslej so Veseli pajdaši, seveda v narečju, odigrali *Če je glava nora, telo dosta trpi*; *Tou nej istina*; *Nikdar več nej*; *Na birovi in Šaula včeraj, šaula gnes* - s Kvartopirci nadaljuje zgodbe iz vsakdanjega življenja, pred-

Člani gledališke skupine »Veseli pajdaši« so letos uprizorili komedijo Kvartopirci Irene Barber

Ob tej priliki se je napolnil števanovski kulturni dom

vsem življenja, kakršno je bilo pred desetimi, dvajsetimi ali petdesetimi leti na porabskem podeželju. Kvartopirci so vaški moške - ki jih igrajo ženske - ki si poizkušajo zagotoviti vsaj en večer v tednu zase, za igro s kartami in klepet ob kozarcu vina. V gostilno prihajajo tudi vaščanke, njihove soproge, ki jih bolj kot pijača, zanimajo tiste novice v kraju, o katerih se ne govori na glas. Zmeraj »vroča tema« je tudi v tem primeru, kdo je s katero bil kje, je z njim res noseča, se bosta poročila ... in podobne zgodbe, ki se jih spominjamo vsi, ki smo kdaj živeli na vasi. Tako, kot so zdaj tudi na vasi aktualne »sladke« televizijske nadaljevanke, so bile nekoč privlačne govorice, o katerih so si ženske šepetale in druga drugi naročale, da »ja ne boš povedala tisti klepetulji Mariji.« Se razume, da se je »informacija« zelo hitro razširila po celi vasi. Irena Barber v zgodbah - doslej zbranih v dveh knjigah - in teh za števanovsko gledališko skupino, prispeva pomemben delež k ohranjanju starožitnosti v Porabju. Dogodek pa začini s kančkom humorja, s čimer dodatno pritegne pozornost gledalcev. Števanovske Vesele pajdaše radi gledajo na gostovanjih doma in v Sloveniji, zlasti v Prekmurju. So pomemben člen v verigi narodnostnih kulturnih skupin, skupaj z gledališko družino Nindik - indrik/Nekje - druge in gledališko skupino monoštrske gimnazije pa bogatijo kulturno ponudbo Porabskih Slovencev.

Delegacija z avstrijske Koroške v Ljubljani in Lendavi

TUDI O DVOJEZIČNIH NAPISIH – ZADNJE ČASE NAJBOLJ VROČI TEMI

Delegacija deželnega zbora avstrijske Koroške, ki jo je vodil Jörg Freunschlag, je prejšnji teden obiskala Ljubljano in Lendavo. V Ljubljani se je koroška delegacija sestala s člani parlamentarnih komisij za Slovence v zamejstvu in po svetu ter za narodnosti, medtem ko je v Lendavi obiskala dvojezični vrtec, osnovno in srednjo šolo ter imela pogovor z vodstvom prekmurskih Madžarov.

Že lep čas je na avstrijskem Koroškem zelo vroča politična tema, pred katera naselja sodijo dvojezični topografski napisi. Svoje podatke, kje bi morale stati dvojezične table, imajo slovenske organizacije, temu je najbližje avstrijsko ustavno sodišče, ki je določilo, koliko topografskih napisov mora biti postavljenih, niti z manjšino niti z ustavnim sodiščem pa se ne strinja koroški deželni glavar Jörg Haider. Storiti namerava vse, da bo dvojezičnih tabel mnogo manj od predvidenih, zato je vzpodbudil akcijo za zbiranje podpisov za razpis deželnega referendumu o dvojezičnih krajevnih napisih na avstrijskem Koroškem. Potrebni 15 tisoč podpisov so že zbrali.

Kot je povedal na pogovoru v Ljubljani, ravnanje deželnega glavarja podpira tudi Jörg Freunschlag, ki ocenjuje, da gre za demokracijo, kjer ima

ljudstvo zadnjo besedo. Prebivalci avstrijske Koroške dobro razumejo svojo odgovornost in se bodo izrekli za dolgoročno rešitev. Na pripombo, da je avstrijsko ustavno sodišče odločilo drugače, je predsednik deželnega zbora odgovoril, da je parlament tisti, ki sprejema zakone in odločitve, ne ustavno sodišče.

Predsednik Komisije za Slovence v zamejstvu in po svetu pri slovenskem državnem zboru mag. Janez Kramberger je ocenil, da testiranje javnega mnenja na tak način ni dobro, »ker ljudem polagaš rešitev na jezik.« Mag. Janez Kramberger je tudi dejal, da se na ta način zaostrujejo razmere na Koroškem, kajti večina ne more odločiti o pravicah manjšine.

Po obisku na treh ravneh narodnostne vzgoje in izobraževanja, v dvojezičnih vrtcu, osnovni in srednji šoli, je goste s Koroške s položajem prekmurskih Madžarov seznanil György Tomka, predsednik Pomurske madžarske narodnostne samoupravne skupnosti. Na vprašanje avstrijske delegacije o kriterijih za dvojezične krajevne napise v Prekmurju je György Tomka odgovoril, »da so to vprašanje rešili v Romuniji in na Slovaškem, razlika med romunsko in avstrijsko

demokracijo pa je zelo velika, torej veste, kaj mislim.« Predsednik prekmurskih Madžarov je dodal, da je zadeva urejena v slovenski zakonodaji in da tu ni nobenih težav, »in mislim, da bo tudi Avstrija morala čim prej rešiti to vprašanje, pri tem pa bo ugotovila, da ne bo nobenih problemov.« Delegacija iz Avstrije je še zvedela, da je bilo dvojezično območje v Sloveniji določeno po trianonski pogodbi in se ne spreminja, pri čemer število prebivalcev ni pomembno. Tudi če jih je samo pet, jim pripadajo vse pravice, so gostje z avstrijske Koroške slišali v Lendavi.

Mag. Janez Kramberger je po srečanju v Ljubljani in Lendavi povedal, da so želeli avstrijski strani pokazati, kako Slovenija skrbi za svoje avtohtone manjšine. Po njegovem mnenju je to neprimerno boljše in z višjimi standardi kot v Avstriji, nekaj, s čimer se lahko pohvalimo. Na odprta vprašanja v zvezi s slovensko manjšino v Avstriji pa bodo znova opozarjali v skladu z evropsko zakonodajo. Po besedah mag. Janeza Krambergerja, pot na Koroškem, kjer bodo z referendumom ljudi spraševali, kje naj stojijo dvojezični napisi, ni dobra, ni demokratična.

eR

Meša z Gorenjoga Senika se je čula pa vidla po cejloj Sloveniji

»Si bila pri meši na Siniki ali pa si jo na TVS gledala? Meni je trnok lipou bilou, ka so po domanje molili pa popejvali, tak ka sam včasi knedl v guti doubo,« mi je piso znanec iz Ljubljane, steri že dugo, dugo tam žive, dapa po srci vsigdar Prekmurec ostane. Pa gda sam ma tanazaj napisala, ka so v seničkoj cerkvi enim skunze vöpriše, te je on tō priznau, ka je nej samo globaunec bijo v gunti, liki kakšna vrauča kapla je tō priletejla v oči.

Župnik Ferenc Merkli rad pokaže seničko cerkev turistom, študentom, dijakom

V tistom kedni po nedeli, gda je slovenska televizija nutpokazala sveto mešo z Gorenjoga Senika, sam dosti pošte dobila na računalnik. Nej je vsakšoga tak genila prva slovenska meša iz Porabja, stero so leko gledali vsepovsedik po Sloveniji, kak tauga mojoga znanca, dapa vsakšoma se je vidla. Molitve v domanjoj rejči, pridiga, najbole pa ljudski način spejvanja, steri se je najbole na Gorenjom Seniki ohrano.

Če rejsan vsi vejmo, ka je vsakša meša na Gorenjom Seniki tō nej takša, od momenta do momenta pripravljena (zavolo televizije je moglo biti vse do zadnjoga momenta vözračunano), moramo pohvaliti domanje lidi, tak mlade kak starejše, najbole pa njinoga gospauda, steri jim je pomago pri pripravaj. Ka domanji cerkveni pesmarge majo dobre glasove, smo leko čüli že lani na vüzemskom koncerti tō, dapa zdaj so se eikstra vöpokazali. Pri prečiščavanji smo pa leko poslušali zbrano spejvanje Mešanoga pevskega zbora Avgust Pavel. Ka jim v tau najvejšoj slovenskoj vesi pesmarov nede sfalilo, so pokazali mali mlajši, steri so popejvali po meši. Samo vüpamo leko, ka te tō ne zgibijo volau, gda malo starejši gratajo.

Te živi prenos svete meše z Gornjega Senika je pokazo, ka če ščemo, vejmo, če je vola, se vse da napraviti. Tau bi tō trno dobro bilau, če bi v drugi cerkvaj Porabja tō bilau več slovenskoga spejvanja, več slovenski molitev... Dočas se ešče ne pozabi.

Prva kak sam te redé začnila pisati, je v našoj pisarni cingo telefon, zvau je eden gospaud iz Škofje Loke, steri je tō gledo mešo po televiziji pa se ma je trno vidlo, gda je gospaud župnik na konci meše pozvau Slovence iz Slovenije, naj si pridejo pogledat lejpo seničko cerkev pa vernike. Kak je pravo, un je buma daubo volau, ka bi prišo v Porabje. Vej je pa odo že po Meriki, Avstriji, Italiji, dapa v Slovenskom Porabji eške nigdar. On bi prej gnauk z držinov prišo k meši. Ranč tak kak tista turistična skupina, stera šte priti za dva dni, ka bi v nedelo leko šla na Senik k meši. Leko, ka de gospaud Merkli od zdaj naprej več vörnিকov emo pri nedelskij mešaj iz Slovenije tō?

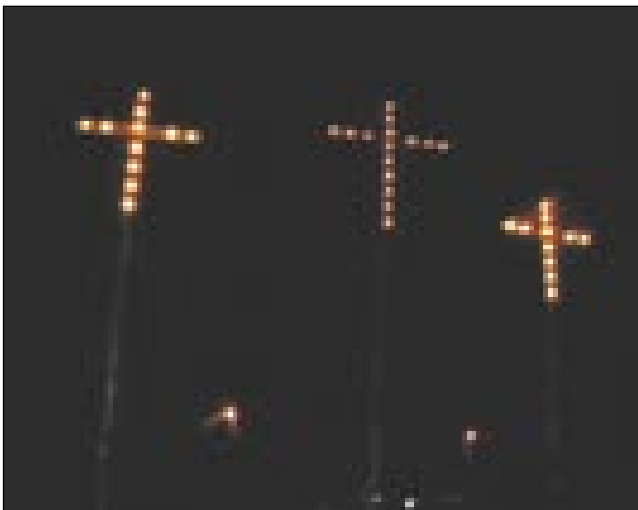
M.S.

Koncert v Sakalovcih

Na velikonočni ponedeljek je v sakalovski cerkvi nastopil pevski zbor binkoštna cerkve iz Nuskove. Pevci in pevke so s svojim raznolikim, pestrim programom nastopili pred polno cerkvijo in navdušili porabske poslušalce. Koncert je v sodelovanju z župnikom Ferencem Merkljem organizirala Zveza Slovencev na Madžarskem.

VÜZENEK NA GORENJOM SENIKI

Vüzenek je največji svetek krščanskega človeka, Jezušova smrt pa gorstaneje. Praznovanje na Gorenjom Seniki se je začnilo v četrtek, tau je prvi den svetega trodnevja. Te je bila zvečer sveta meša, gde so se spomnili na zadnjo večerjo, gda je božji Učenik umiu apoštolom noge. Tak so tudi gospaud župnik prali deci noge. Pri tej meši so taposlali zvonove v Rim, zatok je te v petek pa v soboto bila tišina. Petek je den žalovanja. V tretjoj vöri so se spomnili na tau, ka je Jezuš mrau na križi, bila je samo t. i. tija meša.

Velka sobota je posvečena spomini na grobno tišino, štera je obdajala mrtvoga Zveličarja. Tau je den brez meše. Večer je bilo bogoslužje velkonočne vigilije, štera nas povede v slavje Gospaudovega vstaneja. Meša se je začnila tijo, ka zvonov eške nej bilau. Najprva je bila blagoslovitev nauvoga ognja pa velkonočne svejče. Bila je eške blagoslovitev

vode, lidge so pa obnavili krstno oblübo. Prauti konci meše je bila procesija s svejčami. Vsi so šli vö iz cerkve pa so šli okoli po poštiji. Med tem je pevski zbor spejvo svete pesmi. Potistom so gospaud žup-

nik posvečali gesti, ka so lidge prinesli v cerkev. Ponavadi prinesejo šunko, kolač, jajce, hren pa sou. S tem pa je končan sveti obred velke sobote.

Na te den šegau majo velki ogenj (kres) zaküriti v vesi. Te ogenj pod Janezovom brejgi

so pripravili člani Športnoga društva in Slovenska manjšinska samouprava. Uni so že od zrankoma mau delali. Drva za ogenj so že dosta prvle tazvozili, depa v soboto so eške tō dosta dela meli. Postavili so šator, pod katerim so večer piti pa gesti vödavali. Po pauti tavö do ognja so vöpotegnili posvejt, ka naj lidge vidijo ta priti. Poskrbeli so za muziko, postavili križe, šteri so večer bili vöposvetjeni. Na tau prireditev dosta lidi pride nej samo iz vesi, depa tihinci tō. Najdejo se pri ognji, se malo pogučavljajo, gejo pa pigejo.

V deseti vöri je biu ognjemet z enega brejga. Dobro se je vidlo pa celau lejpo je bilau. Tau je organizirala Državna

slovenska samouprava. Pri ognji so tō strejlali z doma narejenimi štüki pa s karbitom. Tau se je deci celau vidlo, pa so veseli bili.

Na drugom konci vesi je biu eške eden ogenj, šteroga so naredli člani Prostovoljnoga gasilskoga društva. Uni so tō fejs strejlali pa so odavali ribjo župo. Tam se je tō nabralo dosta lidi.

Na vüzemsko nedelo pa pondejlek je bila sveta meša. V pondejlek je ništerna deca prišla »zalivat« deklela s parfumom, ka naj baudejo lejpe pa sveže. Depa tau pri nas nej takša velka šega kak pri Vaugraj. Leko povejmo, ka na Gorenjom Seniki vsakšo leto lepau svetijo lidge te svete dneve.

Agi Hanžek

foto: Eva Lazar

POT SVETEGA MARTINA

Samoupravi mesta Szombathely je bila leta 2005 dodeljena znatna podpora Evropske unije v okviru Sosedskega programa INTERREG Slovenija - Madžarska - Hrvatska za izgradnjo

Evropske kulturne poti svetega Martina med krajem Szombathely (Madžarska - rojstni kraj svetega Martina) in krajem Tours (Francija - kraj smrti svetega Martina).

V načrtih imajo izgradnjo večpoti - ki bi izhajale iz Szombathelya - in povezovale pomembnejše postaje življenjske poti svetega Martina, predstavili bi manj

znane relikvije, upodobitve sv. Martina, ali po njem imenovane cerkve, ki stojijo ob tej glavni poti. Posamezne izpostave poti bi označili enotno. Načrtujejo tudi večjo marketinško akcijo, od rezultatov le-te bi imel korist vsak kraj. Poti bodo prispevale tudi k boljšemu spoznavanju zakladov manjših naselij in razmahu kulturnega turizma. V Szombathelyu so 5. aprila 2006 pogodbo o sodelovanju podpisali župani nekaterih krajev, kjer stojijo cerkve sv.

Martina v županiji Vas, v Prekmurju in na Štajerskem ter v hrvaškem Medjimurju. V prvem krogu so se projektu pridružili iz Slovenije: Do-manjševci, Kobilje, Martjanci,

Župan občine Duplek, Janez Ribič podpisuje pogodbo

Hajdina, Dvorjane, Šmartno na Pohorju in Kamnica.

V Ljubljani so 18. aprila ustanovili kulturno društvo Poslanstvo sv. Martina s sedežem v Slovenskem etnografskem muzeju. Ta dan so izročili in položili tudi v bron vlitu stopinjo sv. Martina. (Simbol Evropske kulturne poti sv. Martina je položen že v rojstem Sombotelu in kraju, kjer je bil škof - v Toursu v Franciji.)

Marija Kozar

BERGER

Daruk-Targoncák-Kommunális és Ipari gépek

Daruk, targoncák és kommunális gépek importjával és értékesítésével foglalkozó társaság tevékenységi körének bővítésére keres Szlovénia területére

értékesítő munkatársat

Követelmény:

- B kat. jogosítvány
- műszaki/kereskedelmi végzettség
- értékesítési területen szerzett gyakorlat
- szlovén és német / angol nyelv tárgyalás szintű ismerete

Előnyt jelent:

- haszonjármű és hidraulikus gépek értékesítése területén szerzett tapasztalat

A pályázatokat a következő címre várjuk:

e-mail: bergergy@t-online.hu

F.BERGER KFT. H -9027 Győr Puskás Tivadar u. 4.

OD SLOVENIJE...

Partnerstvo za razvoj

Predstavniki parlamentarnih strank, razen LDS-a, ter predstavnik manjšin so podpisali partnerstvo za razvoj. V dokumentu je zapisano, da je glavni cilj razvoja povečati človekovo blaginjo in dvigniti kakovost življenja. Ob tem pa je treba oblikovati dinamično in inovativno gospodarstvo, ki bo temeljilo na znanju, podjetnosti in večji mobilnosti ljudi in ki bo znalo odgovarjati izzivom na globalizacijo. Stranke se s podpisom sporazuma zavezujejo k iskanju čim širšega kroga sprejemljivih ukrepov v sklopu socialnih in gospodarskih reform. Predsednik vlade in najmočnejše parlamentarne stranke SDS Janez Janša je takoj po podpisu izrazil zadovoljstvo s poenotenjem slovenskih političnih akterjev, kakršnemu smo že bili priča ob pogajanjih za vstop Slovenije v EU in Nato ter ob sodelovanju na rednih pogovorih o prihodnosti Slovenije pri predsedniku republike.

Drnovšek preložil obisk

Slovenski predsednik Janez Drnovšek je mednarodno javnost znova pozval, naj pomaga prebivalcem sudanske pokrajine Darfur. Humanitarne razmere v Darfurju se dramatično slabšajo. Po poročilih že več kot tri milijone in pol beguncev in notranje razseljenih oseb v Darfurju in njegovi okolici nujno potrebuje pomoč. Med njimi je pol milijona otrok, mlajših od pet let, ki se dnevno bojujejo za svoja življenja. Slovenski državljani so dali svoj prispevek k humanitarni pomoči. Del te pomoči je bil že poslan organizacijam, ki delajo na terenu v težkih razmerah. Iz urada predsednika so še sporočili, da so Drnovškov obisk v Sudanu, ki je bil predviden za 24. april, na željo sudanske vlade preložili za nedoločen čas. Sudanske oblasti namreč tudi tokrat niso izdale soglasja za predsednikov obisk enega od taborišč za razseljene osebe v Darfurju v načrtovanem času. Drnovšek je s tem že tretjič preložil obisk v Darfurju - poleg tokratnega sta spodletela tudi poskusa za obisk februarja in marca.

MLADI PORABCI, MLADE PORABKE (3)

Vsakši narod se boji za svoj gezik, svojo kulturo, za tisto, zakoj volo je ranč ovakši od drugi narodov. Pri v manjšini živeči narodaj je tau eške bola fontoško. Zatoga volo se trbej brigati vsejm Porabskim Slovencom, naj vse duže ostanemo gora Slovenci na Vogrskom. En narod žive samo te, če žive, če se gonči njevvi gezik tü. Gezik pa leko žive samo tak, če se od generacije do generacije prejk da, ostane materni gezik pri mladi generacijaj. V Porabji so mlade deklina, mladi podje, steri so tak v srcej kak pri geziku pravi Porabski Slovenci. Vse več takšni mladi bi radi pokazali nota v slovenski novinaj Porabje.

„GE SAM NAJRAJ V DOMANJOJ VESI“

• *Na podné je tvoj delovni čas že dola priteko, gda nam drugi samo ške polonja. Kak je tau leko? Ka maš za dela Feri Šteinmetz z Gorejnoga Senika?*

„Gor sam stano zrankoma, gda štiri vóra bila, pa sam ušo na mojo mesto delat. Ge sam svojo delo nut talam, če prvin gor stanem, té prvin zgotovim. Ge zdaj delam v enoj mesnici. Več pau pujckov pripelajo pa tiste moram ge gor opravi. Ovak sam po poklicu mesar gé.“

• *Kak si daubo volo za mesara se vönavčiti, mogauče od svojga očo?*

„Bola od staroga očo sam volau daubo, ka pri nas, pri Šteiferni so furt uni mesarili. Gda sam ge taši mali pojbič biu, té sam ge sir nji gleda, kak uni delajo, kak se tau dela. Gda sam v té lejte prišo, sam si za sakmo mesara vöodebro.“

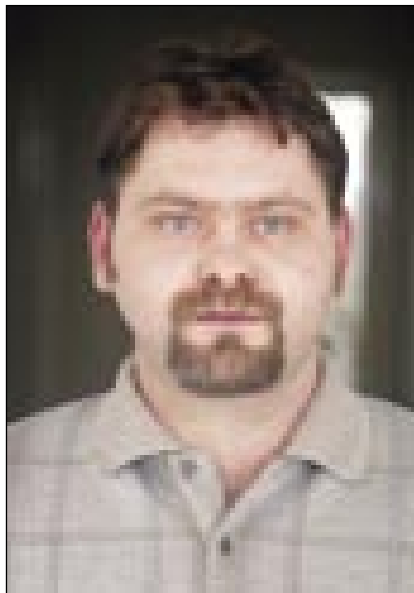
• *Tau je v tistom lejpom časi bilau, gda so pri Šteiferni tri generacije živele lepau vküper. Stariva stariša, stariša pa vi trgé mlajši. Na žalost, nej samo stariva stariša, liki obadva stariša sta že tü na drugiom svejti. Dvej sestre so v Varaši s svojo držinov. Ti si pa sam doma kak gazda.*

„Ja, od svoji starišov pa stari starišov sam se dosta vse navčo. Pri Šteiferni je mara bila, smo dosta mogli delati na njihvaj. Tau meni zdaj dosta pomaga, ka sám tö leko živem. Tridvajsti lejt star sam biu, ka sam sám austo, depa mi nej trbelo pomauč zvati.“

• *Pa te znautra v rami red pelati, küjati, prati, pejglati...?*

„Kak je pravica, küjati, pucati pa prati sam se najbola navčo pri sodačiji. Tam sam tü v künji delo. Znam vsefale kaj sküjati pa pucati tö.“

• *Kak pa živeš ovak?*

Feri Šteinmetz

„Zdaj sam z delom zgotovo, mo domau. Kaulik rama vsikdar geste delo. Sploj pa zdaj sprtolejt. Doj pucati sonžete, šance kopati, pomalek mo kosili... Pri enomi rami sir geste delo.“

• *Kak na velke gazdüvaš?*

„Što delat odi pa sam gé, tisti ne mora doma vertivati, maro držati. Tak, ka sam vse zapüsto. Njive sam ta zdava pa drugi delajo. Ge mam eno malo njivo, sebi krumple pa tikvi spauvam.“

• *Na kratko, od malogamau do gnesden, ka vse si delo?*

„V vrtec pa šaulo sam doma odo na Gorenjom Seniki. Pa nej sam rad odo, ka je pravica. Nej smo se trno dosta včili tö nej. Vej pa nej zatok, ka smo tak butasti bili. Kak smo šaulo zgotovili, smo šli domau pa smo mogli delat titi tavö na njihve. Taši fejs sredijsen sam zat' biu. Potistim sam v Somboteo prišo za tri lejta. Té sam začno delati v Varaši v mesnici. Za en malo je bila tašna prilika, ka bi leko ušo tavö v Dajčland delat. Té sam nej mogo, ka mi je oče tak fejs betežen biu. Té so eške kónji bili, krave smo meli. Pa tak

sam nikak nej mogo doma njati očo. Po tistom sam prišo delat v restavracijo Lipa. Pa je ranč pá tak bila prilika, ka bi leko ušo na Nemško. Té mi je pa mama tak betežna gratala. Müva dva sva sama živela té že. Pa sam pá nej ušo tavö. Tak sam doma austo.“

• *Ti prej trno rad živeš v svoji rojstni vesi, na Gorejnjom Seniki.*

„Leko bi ušo živet, kama bi sto. Na priliko es v Monošter, ka so moje sestre trno

stele, naj bi ge sé prišo. Depa je neškem vö titi s tiste vesi. Lejpa je krajina. Tam namé vsakši pozna, ge vsakšoga poznam. Naleki leko pripovejdam s kimkoli. Ge rad mam tisto lüstvo pa tak napamet vzemem, ka uni name tö radi majo.“

• *Ti kak 28 lejt star mladi pojep fejst poštojvaš lidi. Tau si se ti v svojoj velkoj Šteifernoj familiji tak navčo?*

„Tau smo se doma od starišov tak navčili. Trno sigurno so vzeli, ka starejšo lüstvo moramo poštvüvati.“

• *Komi se leko zaveli tau, ka tak lepau žmano gončiš pa rad pripovejdaš v svojoj porabskoj maternoj rejči?*

„Dja starišom, komi drugomi bi leko. Stari starišom, oči pa materi, ka doma smo sir samo slovenski gučali.“

• *Pri vas doma so stari stariške pa stariške živele kak bi eni bili. Vas mlajše so stari stariške meli za svoje mlajše, nej pa za vnuke.*

„Ja, vküp smo živeli. Če mati pa oče sta der delo mela, te smo mi mlajši na starce ostali. Rad sam

biu s starci vküp. Dosta so mi dopistili. Priliko povejm, gda sam ge v Somboteo v šaulo odo pa sam domau prišo vsakši keden v petek. Naša stara mati so sir meni šütemény (pecivo) napekli. Taši keden nej biu, ka bi nej.“

• *Kakšno prednost si emo, ka si med trejmi mlajši najmlajši biu pa gora na tau eške pojbič?*

„Tau zat' fejs napamet vzeti bilau, ka sam ge pojbiček biu. Meni so dosta več dopistili. Depa ge mislim, ka je tau pri vsakšoj familiji tak gé, če je najmenši, sploj pa če pojep gé.“

• *Tvoje sestre so vejn zatoga volo nikdar nej bile čemerne. One so te po mojem trno rade mele pa tau do gnesden. Ka nej?*

„Mi se trno radi mamu vsi trgé. Une meni vöodijo pomagat tašna vekša dela. Povejmo okna pucati, fijanke prati... V Monoštri delam, ta odim na obed pa mi ške gesti spakivajo domau. Gvant mi zaperejo. Sploj pa Martika. Namesto starišov so mi stariške.“

• *Ti maš svojo družbo z domanjimi mladimi padaši pa padaškinji. Kak se maš z njimi?*

„Ta družba je trno dobra gé. Rad sam, ka sam ge tö leko med njimi gé. Večkrat se srečamo, najbola tam gor pri meni, ka tam mamu velko mesto. Mamu se fajn. Muziko poslušamo, tapripovejdamo, plešemo, kaj dobro pogejmo pa spigemo. Večkrat kvize pa križanke rešüvamo vküper. Vsakši zna kaj, so teme, v steraj je steri med nami najbaugši. Eden je pri računalniki dober gé, drugi pa drugo zna. Pa gda pripovejdamo, steri je v kakšnoj temi najbaugši, proba svojo znanje prejk dati drugim.“

• *Ka delaš najraj, gda si malo fraj?*

„Gda fejst cajt mam, té ge rad knjige štem. Na svetke, povejmo na božič ali svoj den, vüzem, ge sir najbola knjige prosim. Tau znajo moje sestre, ka ge najraj zgodovino mam pa sir tašne knjige dobim. S knjig se človek dosta vse leko navči. Tisto, ka tapreštem, si dostabola zapomnim, kak ka čujem po televiziji, radiji.“

Klara Fodor

Lovci na pršič

MAMO PRVI SLOVENSKI SMUČARSKI FILM

Sneja sicer več nega, zatou ka je že zdavnaj prisijala v naše kraje sprtolejt. Pa tudi če bi biu snejg, velikih bregov glij nemamo v Porabji ali pa na Goričkom, gde bi se človek leko leko smučo. Mamo pa zatou v Sloveniji pa indrik po svejti druge višave, gde leko sprobavlam svoje smučarske veščine. Pri vsem tejm moramo priznati, ka članom športnoga društva Freeapproved to zadnje ide dobro od nog pa od rouk. Zatou, ka so tak dobri, so leko posneli tudi prvi slovenski smučarski film, steri je grato v zimi 2005. Film ma naslov Lovci na pršič (tou je ene vrste snejg), kaže

doj spiščavanja. Kamero pa režiserski stoulček je v rokaj držo Anže Čokl, za koncept pa montiranje filma pa se je za-dužo Boštjan Virc. Med najbolje prednjimi, ka so v filmi stali ali se vozili na smučaj pa na deski, so po abecednom redi: Grega Ažman, Grega Benčina, Miha Benčina, Rok Černe, Anže Čokl, Tomaž Džuban, Milan Hernaus, Arne Jeglič, Janko Kos, Grega Kozelj, Gorazd Mandelj, Tadej Oražem, Jani Pogačar, Jani Skrinjar, Jan Sluga, Bor Šumrada, Janez Trošt, ka o drugih navdušencaj nad pršičem sploj ne gučimo.

pa vse avanture pri iskanji smučarskih užitkov v goraj po cejlom svejti Največ kejpov je bilou napravleno na sunčni strani Alp, samo mimo toga, ka se ne bi šli še malo filmat v Kana-do, Švico, Italijo, Avstrijo pa še kama inan, člani društva Freeapproved nejsjo mogli. Bregovje so pač nej vseposedik gnaki, pa tudi snejg je od brega do brega leko ovakšen. Vsi tisti, ka so film že vidli, znajo povedati, ka njuvo smučanje zaobima doj spiščavanje v visikogorji pa v sredogorji, poleg toga pa pokrivle dosta drugih form smučanja pa deskanja: od proustoga stila, steromi se v angleščini pravi freeride, prejk turnoga smučanja do kompliciranoga alpinističnoga smučarskoga

Premiera prvoga slovenskoga smučarskega filma z naslovom Lovci na pršič se je zgodila že 27. marca 2006 v Linhartovoj dvorani Cankarjovoga doma v Ljubljani, steri je nej tak mali. Nete vörvali, kakšna gužva je bila. Vse je bilo puno do zadnjoga stoulca. Zatou so se člani društva Freeapproved odločili, ka do pokazali svoje stvarjenje tudi tistim, ka ne živemo v glavnom slovenskom mesti. Bili so že v Celji, pridejo v Mur-sko Soboto, na konci pa se leko zgodi, ka jih njuva filmarska pout pripela še v Porabje. To pa še nej vse. Gda te gledali film Lovci na pršič, te de za vas na volo eške eden ekstra cuker. Dovolili do vam, ka te leko eške malo pokuknoli v oznanenje eške enoga filma, šteri ma naslov »Kraljestvo oblakov«. Té je

VÜZENEK PA MOŠKI

Sombotelski Slovenci se vsikšo leto en keden pred vüzmom srečajo, ka bi pozdravljali vüzemske svetke in moške. Letos je trnok lejpi cajt biu 8. aprila, dosta nas je vküpprišlo. Moški so s karbidom strejlali, ženske so se pa vmejs pripravljale, ka do ji pozdravljale. Na red so se postavile, pa so moške to pred sé postavile in jim etak gučale:

„Dragi moški, dečki pa pojbiči! Prišo je den, ka Vas leko mi ženske to pozdravlam, pokažemo naše poštiivanje do Vas. Veselimo se, pa smo srečne, ka ste med nami, pa rejsan ne vejmo, ka bi brezi Vas na svejti delale. De pa tau vam to moramo povodati, ka smo včasik nevoškene, kak leko tak merno živite, pa gledate na té svejt. Včasik tak mislite, ka ste Vi ange-

„Pomauč“ moškim
foto: Francek Mukič

li, me ženske pa smo zakomplicirane. De pa tau je nej istina, leko se zgodi, da je genau naaupek. Za nas bi mogauče pravi moški biu tisti, šteri zna redno dobro küjati, pa nam prinese hamburger na dom, po večerji pa - ákcija! Vejmo za moške, šteri doma pejglajo, perejo, brišejo pra, posaudo perejo... pa tak tadale. Tau vse ne čakamo od vas, depa zatok bi dobro bilau, če bi večkrat kaj pomagali, aj pa bi nam prinesli kakšno raužico! Ženske tak čütimo, ka ste tau našoga življenja, če se tau vsikder ranč ne vidi. Gdekoli smo, kamkoli demo, vsikder ste z nami. Doma pa itak nemamo časa za drug drüggoga. Gnes pa je Vaš den STOP zapovedo. Ob tej priliki Vam želimo, bodite srečni pa veseli, dosta se smejte, ka te dugo živelj. Ne bojte čemerasti te to nej, če vse nej tak, ka bi Vi želeli. Bodite zdravi pa krepki, svojo moškost ne zapistite. Vtom leko mi Vam gnes malo to pomagamo.”

Po tom guči so moški dobili remenke (rdeče jajce), „Viagro“ pa kocko čokolade z alkoholom.

-mkm-

glij tak iz stvarjenja športnega društva Freeapproved. Gorniško-raziskovalni film so doj skejpalj med mejsec dni dugo mednarodno odpravo Kunlun Shan 2005. Kaže potovanje, življenje pa gorniške avanture enih članov društva Freeapproved. Najbole se tü ide za alpiniste iz Slovenije in Amerike. Tri kedne so bili njuvi domovi šotori, stera so si postavili nindrik na zadnjom konci za-

hodne Kitajske, gde je nej biu skoron eške nihče drugi. Tiste kraje pazi kitajska soldačija. Bili so visiko, ka so okoli sebe vidli edino špice bregov, edino družbo pa so njim delali svizci (mormota) pa radovedni kitajski domačini. Sicer pa vsi tisti, ka mate internet, si vse tou leko že malo poglednete na njuvoj strani, stera ma adres www.freeapproved.com.

T. D.

... DO MADŽARSKE

Budimpeštanski knjižni sejem

20. aprila so v Kongresnem centru v Budimpešti odprli knjižni sejem, na katerem se je predstavilo 500 založnikov iz sedemnajstih držav. Častni gost letošnjega knjižnega sejma je bil španski pisatelj Jorge Semprún, med znanimi gosti je tudi Čingiz Ajtmatov iz Kirgizije.

Zadnji dan knjižnega sejma (23. aprila) je bila v kongresnem centru predstavitev madžarskega prevoda romana Aleša Čara Pasji tango oziroma pogovor z avtorjem o njegovem delu in sodobni slovenski literaturi.

Neprecenljive vrednosti iz rimskih časov

Pri gradnji Umetnostne srednje šole in gimnazije v Szombathelyu so arheologi odkrili 91 grobov iz rimskih časov. Kot je povedal vodja izkopavanj Gábor Ilon, so odkrili del severnega pokopališča antične Savarie. V večini grobov so našli žare ter bogato arheološko gradivo, med najdbami so bronasti in železni predmeti, lončene in steklene posode, kovanci. Posebno pomembna sta dva noža, z ročajem iz kosti, ki sta bila last kakšnega gladiatorja ali lastnika gladiatorjev. Predmeti bodo na ogled od naslednjega leta v muzeju Savaria. Razstavo bo omogočilo gradbeno podjetje, ki gradi omenjeno srednjo šolo, kajti za pripravo razstave nimata denarja ne muzej, ne občina.

Programi, prireditve

- 29. aprila bo v Pertoči porabski večer, na katerem bodo nastopili ljudske pevke iz Števanovcev, folklorna skupina iz Sakalovcev, mala folklor iz OŠ Gornji Senik ter člani gledališke skupine Nindrik-indrik.

- Društvo 8 src iz Odrancev ter Državna slovenska samouprava organizirata 30. aprila ob 14. uri srečanje ljudskih pevcev v gledališki dvorani v Monoštru. Na srečanju, na katerem se bodo pele ljubzenske pesmi s srečnim koncem, se bo posnela tudi zgoščanka. Pred srečanjem (ob 10.30 uri) bo slovenska maša v monoštrski baročni cerkvi.

SPRTOLEJT NEŠKE PA NEŠKE POKLONCKATI NA DVERI

Spoštovanja vredni bratje pa sestre iz Porabja! Ne vej, kak je z vami, depa meni je že vse višje prišlo. Že se je tak vidlo, ka se je sprtolejt dun naselila med nas, že je pa nin trno daleč od naši žitkov. Rejsan mi je že višje prišlo tou, ka je nika tak nazmejs. Nej je zima pa je nej sprtolejt.

Ne čemerite se na mene! Dobro pounim, ka sam vam v zadnjom pismi iz Sobote tō piso od vrejmena. Na, bole od snejga pa nevoule z njim. Depa ne moram si pomagati. Vrejme se na meni pozna kak na tropskoj korini. Če se njoj ne vidi, se vküper potegne, če pa se njoj vidi, se raznok opre pa lice podrži milomi vrejmeni. Pa si brodim, ka so med vami tō takšni, pa me zatok razmite. Vejn, leko bi piso od kaj lepšoga pa boukšoga, kak pa je lagvo vrejme, pa takša nikšna sprtolejt. Rad bi si na kaj takšnoga zbrodo, če pa ne morem. Gda me kaj tak intenzivno mantra kak ta nikšna sprtolejt, ne morem

na nika drugoga lejpoga brodit. Pa sam tak zatoga volo brezi vsakšne druge inspiracije tō. Na, leko bi piso kaj od politike. Depa ka leko od

politike pišem lejpoga? Nika pa eške menje kak nika lejpoga! Pa če mo eške od toga brodo, mo eške bole lagve pa takšne nikšne vole, kak samo zavolo sprtolejt. Če mo brodo pa piso od politike, bi vam vōovado, kak so naši žüpani vse bole pošteni, že skur sveti.

Kak bi pa nej takšni bili, vej pa do na jesen palik trpetali za svoje riti na meki stolcaj. Morajo nam lažati od svojga poštenja pa od dela samo za

nikšnoga imena nema, vam ne morem pisati od moje tašče Regine, trno čedne ženske, tō nej. Vej pa se na njoj vrejme eške bole pozna kak na meni.

vat zemlo na njene grede. Vej pa vejte, kakšno volo ma delati v gredaj. Nej, od toga vam spoj nemo nika vōovado, pa vam nika ne napišem, ka leko eške bole lagve pa čemeraste vole gratam. Pa vam ne morem od toga tō nika nej povedati, kak v službi trpečem. Vsikši den leko čakamo, stoj brezi službe ostane. Tou je tak lagvo gé, ka vam od toga rejsan ne morem nika povedati pa nej pisati. Depa brodim si, ka bi bili od sprtolejt gore segrejt brž boukše vole. Nej bi tak trpetali za službami, bole bi leko razmo mojo taščo Regino, trno čedno žensko, pa lažanji politikov bi vōrvo, čiglij vej, ka skur nika istine ne gučijo ali pa delajo samo za svojo rit.

Depa kak sam pravo, od toga mo vcejlak tüuma. V čakani na sprtolejt vas vse lepou pozdravljam pa vam želejm, naj bar v srcej nosite sprtolejt, če je nega kouli nas. Do drgouč bojte vrli, Boga se bojte pa psouv ne dražite!

Miki

KA VSE JE NA KVAR PRIŠLO...

...bi tau žmetno vōzračunali, depa ka dosta vse, tau je gvüšno. Gda te vi moje misli šteli, te de že vüzem mimo, nišče več nede svetiu, nišče se na nika nede pripravlo, vsakši de opravlo svojo vsakdanešnje delo. Kak je pa bilau pred vüzmom? Če si kamakoli, v kakše baute staupo, si buma puno lüdi tam najšo, spoj pa po trgovinaj, gde za gesti valaun odavajo.

Vsi vejmo, ka je vüzem dvo-dnevni svetek, najvejši krščanski svetek. Etakšoga ipa k dosti držinam domau pridejo mlajši ali druga žlata, malo si zgučavajo, na velko soboto dejo k ognji, na drugi den dejo tavō na cintor... Tau je lejpa šega, tau vküper drži držine, štere so prisiljene eden od drugoga daleč živeti. Te držine, ki sprejemajo svoje, se trno pripravljajo. Tak mislijo,

ka naj baude vse zavolé, naj se vsakši leko nadjej, napidje, naj nedejo tak domau, ka bi lačni ali žedni bili.

Depa nejso samo te držine tak. Drügi lüdje, ki nemajo goste na vüzem, si tü vejga Baug ka vse vküp poküpüjejo, ka tak mislijo, ka etakšoga ipa ma biti človek več pogej kak ovak.

Pa te zdaj malo pojmo nazaj tak 50-60 lejt. Te smo tü lejpe vüzme zadobili. Mi, deca, smo tak čakali vüzemsko šonko pa ren, küjene djajce, kak ovak nikdar nej. Samo ka je te velki »red« bio. Kakoli, ka je na velko soboto šonka sküjvana bila, niške je nej smo vcuj segniti. Na vüzem so te k ranoj meši nesli šonko, krü, ren, djajca svečat. Pa so tekmovali (versenyetek), sto pride prva domau, ka doma so že čakali,

sto so lepau vōokinčali, pa te hajde, vcuj so skočili te dobraute gesti. Vcuj skočili? No tau je tü malo preveč povedano. Te so velke držine bile, na leto so ednoga pujčke mesarili, ena šonka je bila za vüzem. Pa te je oča talo vsakšomi eden falajček šonke, leko si si vzeo vcuj ren pa domanji krü, edno djajco pa šlus. Zatok, ka na vüzemski pondejlak je tü trbelo njati nika. Ka je pa posvečano bilau, edno drtino je nej slobaudno bilau pod sto lüčiti, tau je trbelo zažgati.

Velka, velka »pogostitev« je tau bila. Najlepša, najbole imenitna. Tisti žmaj mi je eške itak v lampaj, pa ga ne morem gnesden zaoditi.

Nekak zdaj povej, ka te je tak bilau, gnes je pa tak. Istino ma. Depa včasim nam je nej na kvar, če malo ovak gleda-

mo na gnešnji svejt.

Vsi vejmo, ka gnes – ranč kak gnauksvejta – trdo trbej delati za vse. Pa te gnesden, kakoli ka zatok več prilik mamu, več mamu kak pred 50-60 lejtami, nej sam gvüšna, ka dobro »gazdüjamo« s tejm.

Imamo prilike küpüvati. Depa dostakrat brez mere v kaulice lüčamo vse, ka nam ponüjajo. No, pa te pridemo domau. Raztalamo vse, ka smo poküpüvali, v špajz, hladilnik, zmrzovalnik klademo, klademo, pa samo klademo. Pa za nistarne ipe se že spozabimo, ka smo tau pa tau nut sklali. Gda najdemo, nistarno blago je več nej za nüc, etak go pa tavō mačkom ličimo ali celau na smetje. Naj bi tau naši starci vidli, bi njim lagvo bilau. Nigdar edna drtina se je nej smejala zgübiti. Kak bi se pa

zgübila, vej je pa »stau« lačni lamp čakalo na njau.

Zdaj, ka so bili svetki, smo buma pá tak bili, ka naj vse bau doma. Mesau, pokaraj, krüj zadovolj, šonka, domanja ali küplena, piti etakšo, piti takšo, pa vse dobrote zatok, ka če se stoj nut postavi, te se nemo sramotili.

Pa te po svetkami dejo dnevi naprej. Nišče je nej prišo, mi smo tü nej več geli kak ovak, pa te gnauk tau, gnauk tisto lüčimo tavō. Etak na kvar pride dosta blaga, za štero smo tak trdo delali. Nej bi trbelo malo menkšo mero nam predse postaviti?

Samo eške telko: tau ka sam napisala, sam vse vidla. Nej istina, ka človek na svetke več pogej kak ovak. Dapa petkrat telko poküpüje, tau je gvüšno. Zakoj?

Irena Barber

OTROŠKI

Miki Roš

IZ MOJOGA DNEVNIKA

Ime mi je Janina. Kelko sam stara, vam ne ovadim, ka se takšo deklin ne spitavle. Leko pa vam povejm, ka eške ojdim v šoulo. Dnevnik sam začala pisati zato, naj ne pozabim, ka se mi je zgodilo v dnevaj mojoga življenja. Na, vej človek ne mora samo tak tapozabiti, ka se njemi je zgodilo. Dapa nigdar se ne vej. Dnevi mojoga življenja so se začali pisati, pa je zato tou moj dnevnik, ka se v njem piše od moji dnevaj.

TISTI PETEK PO ČETRTRKI

Gnešnji petek je skur gnaki, kak je biu včera, kak je biu četrtek. Mama pa ata vövidita kak dva golouba na streji. Samo se nika naraji klüvleta, škem prajti, se naraji vsikše telko küšneta, pa grülitá vcejlak zalübleno nouto. Boug moj, ka dela ta sprtlejt! S sestrouv Zano je pa etak, ka go sprtlejt dela zalübleno pa po tistom vcejlak nezalübleno. Ranč ne vej, kak naj se ravnám. Za brata Andina pa se guči, ka je gé v tistom tali svoje mladosti, ka doživla krizo identitete. Vörvli mi, moj Dnevnik, vsikši den je načišen. Zdaj, ka si je dau lase vcejlak na nulo dola zrezati, se oblačí tak, ka si kratke lače za nogomet oblačí prej k dugi lač,

na glavou pa si dejvle najbole nemogouče kalape, aube pa vse takšo. Včera si je glavou nut zvezo v mamin oranžni vacalejk. Kak kakši pirat je odišo v šoulo. Ge sam odla dvejsto mejterov za njim. Vej me pa tak sram bilou, ka bi se najraj v zemlou pogroznila. Depa istino majo tisti, ka istino gučijo. Ženske držijo tri kikle domanjoga rama, tou je velka istina. Pa na tou sprtlejt se tou pri nas doma najbole vidi. Rejsan, ka trno zalübleno gleda našoga ato pa se ravna kak go loub, depa drugo je vse na svojom mesti. Eške dobro, ka je tak gé! Če bi moški držali tri kikle, bi se vejn naš ram že davnik vküper süno. Si leko broдите mo-

škoga s spotrejtó rokou pa kcu k tomi eške vcejlak na nouvo zalüblenoga v svojo ženo? Eške eden kikeu kuman gor drži.

Ge pa sam po starom. Čeglij se mi trno vidi, ka tisti lejpi Borko cejli čas spitavle za mene pa ške z meu v iti v kino. Depa ge sam se sama s seuv zgučala, ka me moški ne migajo, pa se več nemo nigdar zalübila. Vej bi leko šla z njim v kino kak kakša padaški-nja. Depa podje tou leko vcejlak nači razmijo. Tak nagnouk si leko začne brodití, ka sva pojep pa dekla pa ka se zatoga volo moram tak ravnati, kak un šké pa kak un tou zapovej. Kusto figo njemi! Zato naj Borko samo zazavle, vej njemi tou pomelek više pride.

TISTA VCEJLAK ZMEJŠANA SOBOTA PRED NEDELO

Gnes je bilou trno lepou, ka sam leko duže spala, se po tistom eške kotala po posteli pa poslúšala muziko. Meni je sobota rejsan najlepši den v tedni. Ovak pa je bila ta preminouča sobota vcejlak zmejšana. Najprva smo ostanili brezi rejči že pri zajtrki. Naš Andi je prišo za sto z vönamazanimi očami. Tak je vövido kak kakša ženska, ka se ne vej šminkati. Gda smo k sebi prišli, se je ata začo smedjati, pa se je smedjau, pa smedjau. Mama se je križala, ge pa Zana pa sva njemi talala noure. Un pa nika. Pojo je gesti, vcejlak normalno stano pa samo povedo:

- Vi sploj ne vejte ka je žitek!
Boug moj, kuman dvanajst lejt je star pa je že tak čeden pa mouder. Ka de eške po tistom, gda malo starejši grata. Na, po toum šoki z vönášminkanim Andinom se je mama vsela ati na kolena.

- Gnes de obed na sekundo ob edni vöri. Zato morate vsi biti ob eni za stolom. Meli bi takši bole načišen, b o l e

bogati obed. Pa vam po obedi morava z atom nika trno važnoga vöovaditi. Tak, zdaj se pa naj vsikši prime k svojim deli, ge pa dem v künjo, - je küšnila ato na lica in odišla za špajet.

- Lüba moja, bole pomalek si dej, ka se ne pretegneš. Pasko moraš meti, - se je za njou zglašo ata in se prijó svojoga dela, gor je oupro gnešnje novine.

Mi mlajši smo se tó vzeli vsikši k svojim deli. Ge sam začala pospravlati pa pucati svojo sobo, Andi se je doj vseu pred gledalo iskat svojo identiteto, Zana je vzela v roke telefon, pa gučala, zdijavala, gučala, zdijavala vse do obeda. Kuman sam si mogla zaprati roke, že sam mogla biti za stolom. Andi je zdaj prišo za sto s pisanim vacalejkom, zvezanim kouli šinjeka pa s tistim šurkim kalapom na glavej. Ata je dojdau novine, mama je vövtalala župo. Po njej je prinesla na sto tri fele mesa, pa krumpče, rižo, kapüsto, ajdinsko kašo, gra na pečenom špejki pa eške kaj bi se najšlo. Geli smo, ka smo se pokali. Eške Zana, ka je furt na dijati pa Andi tó, čeglij je nika vujo, kak je nej

sloboudno gesti mesa, ka zatoga volo živali trpijo. Depa dun je pojo dva kustiva falata piščanca pa govedinskoga mesa. Po pogačaj pa sladoleđi sta se mama pa ata tak zalübleno poglednila ka tou ne vejo napraviti v najbole pocukranom filmi iz Holywooda. Tak sta se gledala skur cejlo minuto. Pa je po tistom mama prajla:

- Z atom vam morava prajti, ka de nas pomalek v tom našom ramo šest pa nej več pet.

Nejsmo najbole razmili, ka nam šketa prajti.

- Na, te pa dun dobim tistoga psa, ka si ga že tak dugo že lej, - je veseli grato Andi.

- Ti nika ne razmejš, - sam njemi staopila v rejč. - K nam pride živet naša baba Hermína, mamína mama.

- Viva oba nika ne pounita, - je gora stanila Zana. - Mama pa ata šketa prajti, ka je mama noseča pa ka de rodila. Zato sta takšiva kak dva golouba.

Razmi me, moj Dnevnik! Ka vse se je godilo za stolom, drgouč nut v tebe napišem. Tak sam trüdna od te sobote, ka ti tou ranč ne morem prajti.

Prispodobé o živalih

KOTIČEK

TELE, JUNEČ

Če je kdo zabit kot vol, ga mirne duše lahko zamenjamo s teletom. Saj veste: kdor gleda kot tele v nova vrata ali kot tele v prazne jasli, gleda neumno in začudeno. »Takega teleta pa še ne!« vzkliknemo, ko smo trdno prepričani, da tako topoglavega človeka ne bomo srečali daleč naokoli. Vsako tele ima svoje veselje takrat, ko zagovednežu dovolimo, da se grdo obnaša. Teliček je neizkušén, neroden, neveden moški, prej mlad kot star, zato rečemo tudi: neveden kot tele ali še ves telečji. Če kakšno reč pretirano hvalimo in častimo, se ji klanjamo kot zlatemu teletu. Kogar grudi lakota, bi pojedel pol teleta. Nekateri teličke same rinejo v nesrečo. Saj, saj: ko so dekleta še v telečjih letih, se zares neumno obnašajo.

Juneč je mlad vol, sicer pa tudi močan in zaletav fant kratke pameti. »Le kdo je takšen Juneč, da verjame vsemu, kar piše v časopisih?« se včasih upravičeno sprašujemo.

Klarisa Jovanović

OD KDAJ KRT RIJE POD ZEMLJO

Krt je bil tako priden kopač, da so se vsi pulili zanj. Kopal je zdaj pri enem, zdaj pri drugem kmetu in dela mu zlepa ni zmanjkalo. Najel ga je tudi lisjak, ki je imel velik vrt. Sam pri sebi je ocenil, da bo dela za dober teden, krtu pa ni nič rekel. Krt, ki je bil zagnan in molčeč in si je komajda vzela čas za malico, je lisjakov vrt prekopal v petih dneh. Ko je zahteval plačilo, mu je lisjak rekel: »Toliko časa si potreboval? Če bi se bil potrudil, bi bil delo opravil dan ali dva prej. Sicer pa poglejmo: prenočišče za pet dni stane petindvajset goldinarjev, hrana in pijača pa prav toliko. Za opravljeno delo sem ti obljubil sedeminštirideset goldinarjev, torej mi dolguješ še tri... A naj ti bo. Dolg ti odpustim, ker si še mlad in neizkušén!«

Krtu je vzelo sapo. Kaj takega! Kakšna nesramnost! Kakšna skopost! Od jeze se je zaril v zemljo in se odločil, da bo v njej tudi ostal. Od takrat noče nikogar več videti. Nehote pa nam včasih vendarle pomaga prekopati kakšen vrt...

Slovenska ljudska povedka z Idrijskega
Priredila Klarisa Jovanović

KAUT

PETEK, 28.04.2006, I. SPORED TVS
 7.00 TEDENSKI IZBOR, OTROŠKI PROGRAM, 9.20 HIŠA EKSPERIMENTOV: TEŽIŠČELOGIJA, POUČNO-ZAB. NAN., 9.40 VSE O ŽIVALIH, ANG. DOK. NAN., 10.05 MODRO, 10.35 Z VAMI, 11.25 ŠIMPANZOVA ZGODBA, FRANC.-BELG. POLJ. ODD., 12.20 OSMI DAN, 13.00 POROČILA, ŠPORT, VREME, 13.15 TARČA, 15.00 POROČILA, PROMET, 15.05 MOSTOVI - HIDAK, 15.40 ŽAMETEK, RIS., 16.05 IZ POPOTNE TORBE: SPOROČILO S KMETIJE, 16.25 ŽIVALSKI VRT IZ ŠKATLICE, ŠKOTS. NAD., 17.00 NOVICE, SLOVENSKA KRONIKA, ŠPORT, VREME, 17.30 MESTA IZ ILOVICE, NEMŠ. DOK. SER., 18.25 ŽREBANJE DETELJICE, 18.35 MEDVEDEK UHEC, RIS., 18.45 ZAKAJ?, RIS., 19.00 DNEVNIK, VREME, MAGNET, ŠPORT, 20.00 PRI JOŽOVCU Z NATALIJO, 21.15 TURISTIKA, 22.00 POROČILA, ŠPORT, VREME, 22.20 POLNOČNI KLUB, 23.35 MESTA IZ ILOVICE, PON., 0.30 DNEVNIK, VREME, MAGNET, ŠPORT, PON., 1.25 PRI JOŽOVCU Z NATALIJO, PON., 2.40 INFOKANAL

PETEK, 28.04.2006, II. SPORED TVS
 6.30 INFOKANAL, 13.10 VEDNO SEM HOTELA BITI SVETNICA, BELG.-LUKS. FILM, 14.40 OBZORJA DUHA, 15.10 DUHOVNI UTRIP, 15.25 JASNO IN GLASNO, 16.20 ŠPORT ŠPAS, 16.55 ZDAJI, 17.25 EVROLIGA V KOŠARKI, 19.30 SKRIVNOSTNO JEZERO, FRANC. LIT. NAD., 20.25 EVROLIGA V KOŠARKI, 22.20 SLOVENSKI MAGAZIN, 22.45 THE BEST OF CITY FOLK, DOK. SER., 23.15 STAUFFENBERG, NEMŠ. FILM, 0.50 DNEVNIK ZAMEJSKE TV, 1.15 INFOKANAL

SOBOTA, 29.04.2006, I. SPORED TVS
 6.25 KULTURA, ODMEVI, 7.00 ZGODBE IZ ŠKOLJKE, 7.35 ODDAJA ZA OTROKE, 9.50 KVIZ NATIONAL GEOGRAPHIC JUNIOR, 10.30 PRVI IN DRUGI, 10.50 POLNOČNI KLUB, 12.00 TEDNIK, 13.00 POROČILA, ŠPORT, VREME, 13.20 SLOVENSKI/PORABSKI UTRINKI, 13.45 KOMISAR REX, AVST.-NEMŠ. NAN., 14.35 NEPOPIŠAN LIST, SLOV. MLAD. FILM, 16.10 UMKO, 17.00 POROČILA, ŠPORT, VREME, 17.15 OZARE, 17.25 SOŽITJA, 18.40 PRIHAJA NODI, RIS., 19.00 DNEVNIK, UTRIP, VREME, ŠPORT, 20.00 DALEČ JE SMRT ..., DOMAČA NAN., 20.40 NI MI ŽAL, GALA KONCERT NUŠE DERENDA, 22.15 POROČILA, ŠPORT, VREME, 22.50 TELESA, ANG. NAD., 23.50 PESMI IZ DRUGEGA NADSTROPJA, ŠVED. FILM, 1.25 DNEVNIK, VREME, ŠPORT, 2.05 NI MI ŽAL, PON., 3.40 INFOKANAL

SOBOTA, 29.04.2006, II. SPORED TVS
 6.30 INFOKANAL, 11.10 SKOZI ČAS, 11.20 MALE SIVE CELICE, KVIZ, 12.05 THE BEST OF CITY FOLK, DOK. SER., 12.35 ZDAJI, 13.00 NAPOLEON, FRANC. NAD., 14.30 KONCERT SKUPINE KVINTON, 15.20 KOŠARKA NBA ACTION, 15.55 ŠPORT, 20.00 DESET DNI BREZ LJUBEZNI, ŠPANS. FILM, 21.45 ČEŠNJE S POKOPALIŠČA, ŠPANS. LIT. NAD., 22.45 SOBOTNA NOČ S PEROM LOVŠINOM: VSE NAJBOLJŠE, 23.45 DEŽELA, KJER JE NASTAL BLUES, GLASB. DOK., 0.50 DNEVNIK ZAMEJSKE TV, 1.15 INFOKANAL

NEDELJA, 30.04.2006, I. SPORED TVS
 7.00 ODDAJA ZA OTROKE: MARCELINO KRUH IN VINO, NEKAJ IZ NIČ, 9.35 ŠPORT ŠPAS, 10.05 UMKO, 10.50 IZVIR(N)I, 11.20 OZARE, 11.25 OBZORJA DUHA, 12.00 LJUDJE IN ZEMLJA, 13.00 POROČILA, ŠPORT, VREME, 13.10 PRI JOŽOVCU Z NATALIJO, 14.30 TISTEGA LEPEGA POPOLDNEVA, 16.25 ANGLEŠKA NOGOMETNA LIGA, 17.00 POROČILA, ŠPORT, VREME, 17.15 TISTEGA LEPEGA POPOLDNEVA - VIKEND PAKET, 18.30 ŽREBANJE LOTA, 18.40 KRAVICA KATKA, RIS., 19.00 DNEVNIK, ZRCALO TEDNA, VREME, ŠPORT, 20.00 SPET DOMA, 21.35 Š - ŠPORTNA ODDAJA, 22.00 PORTRET MARTINA KOJCA, 22.55 POROČILA, VREME, 23.10 DOMOVINA, NEMŠKA KRONIKA, NEMŠ. NAD., 0.10 DNEVNIK, VREME, ŠPORT, 0.50 INFOKANAL

NEDELJA, 30.04.2006, II. SPORED TVS
 6.30 INFOKANAL, 10.25 SKOZI ČAS, 10.35 DOLGA POT LOSOSOV, NEMŠ. POLJ. ODD., 11.05 26. SREČANJE TAMBURAŠKIH IN MANDOLINSKIH SKUPIN IN ORKESTROV SLOVENIJE, 11.30 NI MI ŽAL, PON., 13.00 ČAR VSAKDANJOSTI, AM. FILM, 14.35 MAGAZIN LP V NOGOMETU, 15.05 MAGAZIN LIGE SIMOBIL V NOGOMETU, 15.35 TRAPECIO 2005, DOK. ODD., 16.00 POKLIC: ARNE, DOK. PORT., 16.50 VOLJA PREŽIVETJA, DOK. FILM, 17.45 TRDINOV RAVS, SLOV. FILM, 19.00 ČUDOVITI SVET GLASBIL, 19.55 PRISPEVEK LIPICANCA K PREDZGODOVINI FILMA NA SLOVENSKEM, DOK. ODD., 20.25 EVROLIGA V KOŠARKI, 22.30 PASTORALNA SIMFONIJA, BALET SNG OPERA IN BALET LJUBLJANA, 23.10 DNEVNIK ZAMEJSKE TV, 23.40 INFOKANAL

PONEDELJEK, 01.05.2006, I. SPORED TVS
 6.00 TEDENSKI IZBOR, UTRIP, 6.15 ZRCALO TEDNA, 6.30 PIHALNI ORKESTER LOGATEC, 7.00 OTROŠKI PROGRAM, 10.25 TISTEGA LEPEGA POPOLDNEVA, PON., 13.00 POROČILA, ŠPORT, VREME, 13.15 TISTEGA LEPEGA POPOLDNEVA - VIKEND PAKET, 14.25 TURISTIKA, 15.00 POROČILA, PROMET, 15.05 DOBER DAN, KOROŠKA, 15.40 OTROŠKI PROGRAM, 17.00 POROČILA, ŠPORT, VREME, 17.35 ROJENI V DIVJINI, FRANC. DOK. SER., 18.25 ŽREBANJE 3X3 PLUS 6, 18.35 LOKOMOTIVČEK TOMAŽ IN PRIJATELJI, RIS., 18.40 PAVLE, RDEČI LISJAČEK, RIS., 19.00 DNEVNIK, VREME, MAGNET, ŠPORT, 20.00 IZZIVI, 20.30 OPUS, 21.00 KOMISAR REX, AVST.-NEMŠ. NAN., 22.00 POROČILA, ŠPORT, VREME, 22.20 SPEER IN ON, NEMŠ. NAD., 23.55 ROJENI V DIVJINI, FRANC. DOK. SER., 0.50 DNEVNIK, VREME, MAGNET, ŠPORT, 1.50 INFOKANAL

PONEDELJEK, 01.05.2006, II. SPORED TVS
 6.30 INFOKANAL, 13.45 Š - ŠPORTNA ODDAJA, 14.10 SLOVENSKI/PORABSKI UTRINKI, 14.40 PASTORALNA SIMFONIJA, BALET SNG OPERA IN BALET LJUBLJANA, 15.20 EDWARD CLUG, DOK. ODD., 16.20 HAMBURŠKA CELICA, ANG. FILM, 18.10 TEKMA, 19.00 RDEČE POLETJE, FRANC. NAD., 19.50 KRATKI IGRANI FILM, 20.15 PRAKSA, AM. NAD., 21.00 STUDIO CITY, 22.00 ARITMIJA, 22.35 FUTURAMA, AM. NAN., 23.00 BRANE RONČEL IZZA ODRA, 0.15 DNEVNIK ZAMEJSKE TV, 0.45 INFOKANAL

TOREK, 02.05.2006, I. SPORED TVS
 7.00 TEDENSKI IZBOR, OTROŠKI PROGRAM, 10.25 SOŽITJA, 11.40 PRI JOŽOVCU Z NATALIJO, 13.00 POROČILA, ŠPORT, VREME, 13.15 U ŽERONC NA SKEDNU, GLASB. ODD., 14.25 DOLGA POT LOSOSOV, NEMŠ. POLJ. ODD., 15.00 POROČILA, PROMET, 15.05 MOSTOVI - HIDAK, 15.40 NOVE HLAPIČEVE DOGODIVŠČINE, RIS., 16.05 MIŠKA SMETIŠKA: PAJAC, AN. NAN., 16.10 JEZUS IN JOSEFINE, DANS. NAD., 16.30 KNJIGA MENE BRIGA, 17.00 POROČILA, ŠPORT, VREME, 17.30 DOMAČE OBRITI NA SLOVENSKEM: KROVCI, 18.00 RESNIČNA RESNIČNOST, 18.35 TRAKTOR TOM, RIS., 19.00 DNEVNIK, VREME, MAGNET, ŠPORT, 20.00 POD ŽAROMETOM, 21.00 REZJA: TA ROŽINA DOLINA, DOK. ODD., 22.00 POROČILA, ŠPORT, VREME, 22.20 DRŽAVLJAN KING, AM. DOK. SER., 23.15 DOMAČE OBRITI NA SLOVENSKEM: KROVCI, PON., 23.45 RESNIČNA RESNIČNOST, PON., 0.20 DNEVNIK, VREME, MAGNET, ŠPORT, 1.20 INFOKANAL

TOREK, 02.05.2006, II. SPORED TVS
 6.30 INFOKANAL, 14.50 ARITMIJA, 15.25 STUDIO CITY, 16.20 SLOVENSKI MAGAZIN, 16.50 MOSTOVI - HIDAK, 17.25 HOKEJ NA LEDU, SLOVENIJA - ZDA, 20.00 IZOBČENCI, ANG. NAN., 20.30 HENRIK PETI, ANG. GLED. PRIREDBA, 22.40 ZAUPANJE, ANG. FILM, 23.55 DNEVNIK ZAMEJSKE TV, 0.20 INFOKANAL

SREDA, 03.05.2006, I. SPORED TVS
 7.00 POROČILA, DOBRO JUTRO, 9.05 TEDENSKI IZBOR, OTROŠKI PROGRAM, 10.05 KNJIGA MENE BRIGA, 10.25 MESTA IZ ILOVICE, NEMŠ. DOK. SER., 11.20 SPET DOMA, 13.00 POROČILA, ŠPORT, VREME, 13.25 LJUDJE IN ZEMLJA, 14.15 DALEČ JE SMRT ..., DOMAČA NAN., 15.00 POROČILA, PROMET, 15.05 MOSTOVI - HIDAK, 15.35 BABAR, RIS., 16.00 POD KLOBUKOM, 16.40 SKIP IN SKIT, RIS., 17.00 NOVICE, SLOVENSKA KRONIKA, ŠPORT, VREME, 17.35 Z VAMI, 18.30 ŽREBANJE ASTRA IN LOTA, 18.40 BIZGECI, RIS., 19.00 DNEVNIK, VREME, MAGNET, ŠPORT, 20.00 WOODSMAN, AM. FILM, 21.25 LJUBLJANA JE LJUBLJANA, SLOV. KRATKI FILM, 21.40 ODPETI PESNIKI, 22.00 ODMEVI, KULTURA, ŠPORT, VREME, 22.55 OMIZJE, 0.10 Z VAMI, PON., 1.00 DNEVNIK, VREME, MAGNET, ŠPORT, 2.00 INFOKANAL

SREDA, 03.05.2006, II. SPORED TVS
 6.30 INFOKANAL, 13.30 VSE NAJBOLJŠE, 2. DEL KONCERTA PETRA LOVŠINA IN ŠPANSKIH BORCEV, 14.35 DEŽELA, KJER JE NASTAL BLUES, GLASB. DOK., 15.40 UMKO, 16.25 TEKMA, 17.15 IZOBČENCI, ANG. NAN., 17.45 DOBER DAN, KOROŠKA, 18.20 MOSTOVI - HIDAK, 18.55 SLAČENJE, NOVOZ. NAD., 20.00 PRVA LIGA SIMOBIL: HIT GORICA - DOMŽALE, 22.00 SLOVENSKA JAZZ SCENA: IRENA VIDIC KVINTET, 22.45 DOLINA ŠIAO-JAO POD GORO ČONG, KIT. FILM, 0.15 DNEVNIK ZAMEJSKE TV, 0.40 INFOKANAL

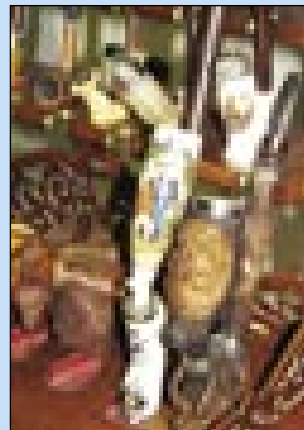
ČETRTEK, 04.05.2006, I. SPORED TVS
 6.20 TEDENSKI IZBOR, 7.00 POROČILA, DOBRO JUTRO, 9.05 TEDENSKI IZBOR, OTROŠKI PROGRAM, 10.25 POD ŽAROMETOM, 11.15 IZZIVI, 11.45 OMIZJE, 13.00 POROČILA, ŠPORT, VREME, 13.25 PORTRET MARTINA KOJCA, 14.15 OPUS, 14.40 ODPETI PESNIKI, 15.00 POROČILA, PROMET, 15.05 MOSTOVI - HIDAK, 15.40 TRACEY MCBEAN, RIS., 16.00 HIŠA EKSPERIMENTOV: TLAKOLOGIJA, POUČNO-ZAB. NAN., 16.20 ENAJSTA ŠOLA, 17.00 NOVICE, SLOVENSKA KRONIKA, ŠPORT, VREME, 17.30 PLANET POŠASTI, RIS., 17.35 ŠTAFETA MLADOSTI, 18.20 DUHOVNI UTRIP, 18.40 LARINA ZVEZDICA, RIS., 19.00 DNEVNIK, VREME, MAGNET, ŠPORT, 20.00 TEDNIK, 21.00 PRVI IN DRUGI, 21.20 OSMI DAN, 22.00 ODMEVI, KULTURA, ŠPORT, VREME, 22.50 KNJIGA MENE BRIGA, 23.10 ORKESTER SLOVENSKE FILHARMONIJE, 0.05 ŠTAFETA MLADOSTI, 0.50 DNEVNIK, VREME, MAGNET, ŠPORT, 1.50 INFOKANAL

ČETRTEK, 04.05.2006, II. SPORED TVS
 6.30 INFOKANAL, 15.40 IZVIR(N)I, 16.10 KVIZ NATIONAL GEOGRAPHIC JUNIOR, 16.45 MAGAZIN LIGE SIMOBIL V NOGOMETU, 17.20 MOSTOVI - HIDAK, 17.50 340 LET GODBE IDRJA, 18.20 STUDENTSKA, 19.00 IZBRANEC, AM. NAD., 20.00 PESEM EVROVIJZE 2006, 21.30 ŠKORPIJONOV PIK, NEMŠ. DRAMA, 23.00 DESETI FILM, IGRANO-DOK. FILM, 23.55 AVTOMOBILI, KI SO POŽRLI PARIZ, AVSTR. FILM, 1.20 FUTURAMA, AM. NAN., 1.40 DNEVNIK ZAMEJSKE TV, 2.05 INFOKANAL

Pripovejsti iz Muzeja Murska Sobota

PIPATORIJ

V Muzeji Murska Sobota je trno rejčka muzejska kolekcija tō. Zaprav dé za lepi stelaž za pipe. Vkuiper s cejlo kolekcijo pip se zove pipatorij. Pipatorij nam pripovedavla, ka se je inda svejta kadilo vcejlak ovak kak pa gnesden. Kadili so samo moški, pipatorij pa nam pripovejda, ka je biu postavljeni v kakšnom gospočkom ali pa celou aristokratskom saloni. Tam so sejdli možakarge, si z dujanom punili svoje pipe, je kadili, kuj pa se pogučavali od politike, od ekonomije pa od žensk gvūšno tō, če so nej glij karte metali. Tou je nej bilou samo tak, kak se gnesden cigaretlinge vlačijo. Za pipo kaditi so si gospoudje čas vzeli, pa prosti človek ranč tak. Šlou je za obred (szertartás), za steroga si je rejsan čas trbelo vzeti, se za tou vōzravnati, skur kak če dé človek k meši.

Pipe v pipatoriji soboškoga muzeja so zvekšoga iz 19. stoletja, pa iz 18. kak iz začetka 20. stoletja. Edne so iz keramike, iz lesa pa iz čunte tō. Vsikša guči svojo pripovejst, guči od svojoga verta ali od majstra, ka go je napravo. Med njimi pa je keramična pipa na našoj sliki tō, na steroj sta namalana sodak pa njegva deklina. Una nam rejsan guči od njenoga verta, vej je na njoj od njega dosta gore spisano. Tak leko tapreštemo, ka jo je z dujanom puno pa kadiu Johan Gombač iz Cesarskoga in kralovoga pešpolka številka 97 pa ka je biu sodak Gombač četovodja v 4. slovenskon vodi. Na spoudnjom tali pipe pa je spisana pesem:

Na straži so dolge ure	Na straži so duge vōre
Da ni njih za prestat	Ka ji je nej za prestat
Doma pa ljuba žaluje	Doma lūba žalūvle
Ker mora sama spat.	Ka mora sama spati.

Najbole spodkar pa je majster za pipe v imeni soldaka Johana Gombača doma nin s slovenske krajine eške spiso: Spomin na moja vojaška ljeta 1902 Gde vse je soldak Johan kadiu tou svojo pipo, pa vej povedati samo pipa ali pa kakšni stari arhivi, v sterij je nut spisana njegva sodačka karijera.

Miki Roš

Porabje

ČASOPIS SLOVENCEV NA MADŽARSKEM

Izhaja vsak četrtek
Glavna in odgovorna urednica
Marijana Sukič
Naslov uredništva:
 H-9970 Monošter, Gárdonyi G. ul. 1.; p.p. 77,
 tel.: 94/380-767; e-mail: porabje@mail.datanet.hu
 ISSN 1218-7062

Tisk: EUROTRADE PRINT d.o.o.
 Lendavska 1; 9000 Murska Sobota; Slovenija

Časopis izhaja z denarno pomočjo Urada RS za Slovence v zamejstvu in po svetu ter Javnega sklada za narodne in etnične manjšine na Madžarskem.

Naročnina: za Madžarsko letno 2.600 HUF, za Slovenijo 5.200 SIT ali 22 EUR. Za ostale države 52 EUR ali 52 USD.
 Številka bančnega računa: HU15 1174 7068 2000 1357,
 SWIFT koda: OTPVHUHB